

En stenåldersboplats vid Lilleby

Arkeologisk förundersökning

En stenåldersboplats vid Lilleby

Arkeologisk förundersökning

L1959:2712

Lilleby 6:143

Björlanda socken

Göteborg kommun

Mats Hellgren

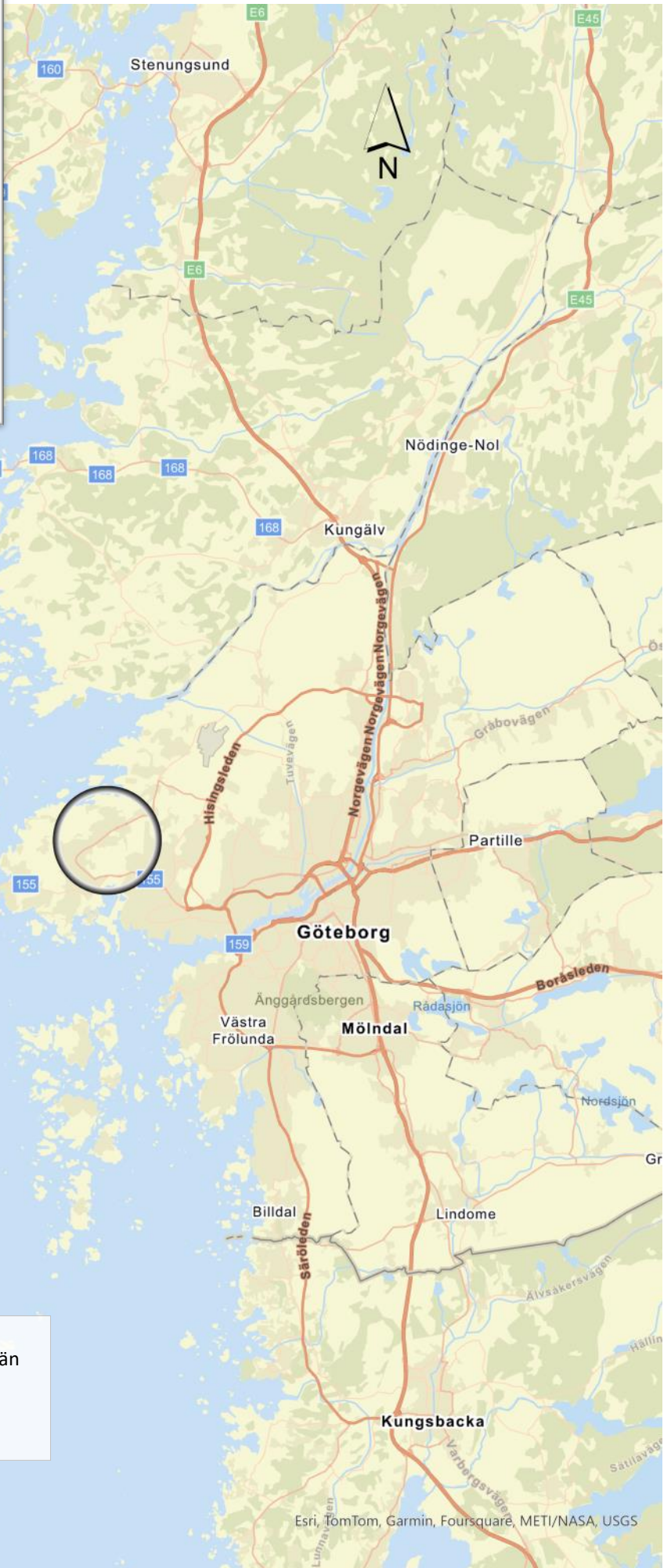
Göta Arkeologi Rapport 2024:9

Omslagsbild: Arbetsbild från norr som visar del av undersökningsområdet.

Foto: Mats Hellgren

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning och bakgrund	5
Landskap och fornlämningar.....	5
Syfte och metod	7
Resultat	7
Slutsats och åtgärdsförslag.....	7
Referenser	10
Administrativa uppgifter.....	10
Bilagor	10

Figur 1. Översiktskartor över Västra Götalands län med platsen för undersökningen markerad. Utdrag ur ESRI baskartor.

Skala: 1:250 000

Sammanfattning

Förundersökningen omfattade stenåldersboplatsen L1959:2712 i Björlanda socken i Göteborgs kommun. Undersökningen resulterade i förekomst av enstaka flintor som påträffades i påförd matjord. Eftersom boplatsen tidigare sträckte sig västerut är det troligt att matjorden härrör från detta område.

Med anledningen av undersökningsresultatet anser Göta Arkeologi att fornlämningen skall betraktas som undersökt och borttagen.

Inledning och bakgrund

Den 19 mars 2024 genomförde Göta Arkeologi en arkeologisk förundersökning av en stenåldersboplats inom fastigheten Lilleby 6:143 i Göteborgs kommun enligt länsstyrelsens beslut 431-8715-2024. Undersökningen utfördes med anledning av planerad bebyggelse.

Landskap och fornlämningar

Undersökningsområdet var beläget drygt en kilometer NNÖ om Torslanda kyrka och berörde delar av en gräsbevuxen tomtmark belägen 30 meter över havet. Boplatsen var genom tidigare undersökningar avgränsad till ett cirka 5x5 meter stort område.

Den aktuella fornlämningen upptäcktes i samband med en arkeologisk undersökning 2016 (Lazarides 2017). År 2022 undersöktes och borttogs den del av fornlämningen som var belägen inom fastigheten Lilleby 6:78 (Hellgren 2022). Den kvarvarande delen av fornlämningen omfattades av den aktuella förundersökningen.

I omgivningarna finns rikligt med fornlämningar och merparten av dessa utgörs av stenåldersboplatser. Det finns även fornborg (L1967:6007) cirka 200 meter åt sydväst (se figur 3).

Figur 2. Foto från norr som visar merparten av undersökningsområdet. Foto Mats Hellgren

Syfte och metod

Syftet med förundersökningen var att ge en kompletterande bild till den angränsande och tidigare undersökta fornlämningen L1959:2712. Förundersökningen ska fastställa och dokumentera fornlämningens karaktär, datering, utbredning och komplexitet samt ta tillvara fornyfynd. Resultatet ska kunna användas av undersökare för att beräkna omfattningen av en eventuell arkeologisk undersökning.

Inom undersökningsområdet handgrävdes ett flertal halvmetersrutor. Matjorden och den underliggande alven genomsöktes med handredskap för att söka efter flinta och efter boplatzanläggningar. Påträffad flinta omhändertogs. Efter undersökningen återfylldes halvmetersrutorna.

Inmätningar utfördes med RTK-kopplad GPS och för dokumentationen användes en tablet och appen Arkeo. Fotografering skedde med mobilkamera. Grävnhetsbeskrivningar och en fyndlista återfinns i bilaga 1 och 2.

Resultat

Totalt grävdes sju grävnheter som var 0,5x0,5 meter stora ned till alven (se figur 4). I rutorna framkom ett 30-tal flintor i matjordslagret vilka tillvaratogs. I samband med undersökningen kunde det påvisas att matjorden, som var upp till 0,6 meter djup, var påförd i sen tid.

Efter rengöring av fynden kunde det konstateras att merparten bestod av naturlig strandflinta. Totalt registrerades tolv flintor fördelat på sex fyndposter. Flintorna var av allmän mesolitisk karaktär och bestod av tolv avslag varav två var retuscherade. Ett avslag var eldpåverkat och två var patinerade. I övrigt framkom inget av arkeologiskt intresse.

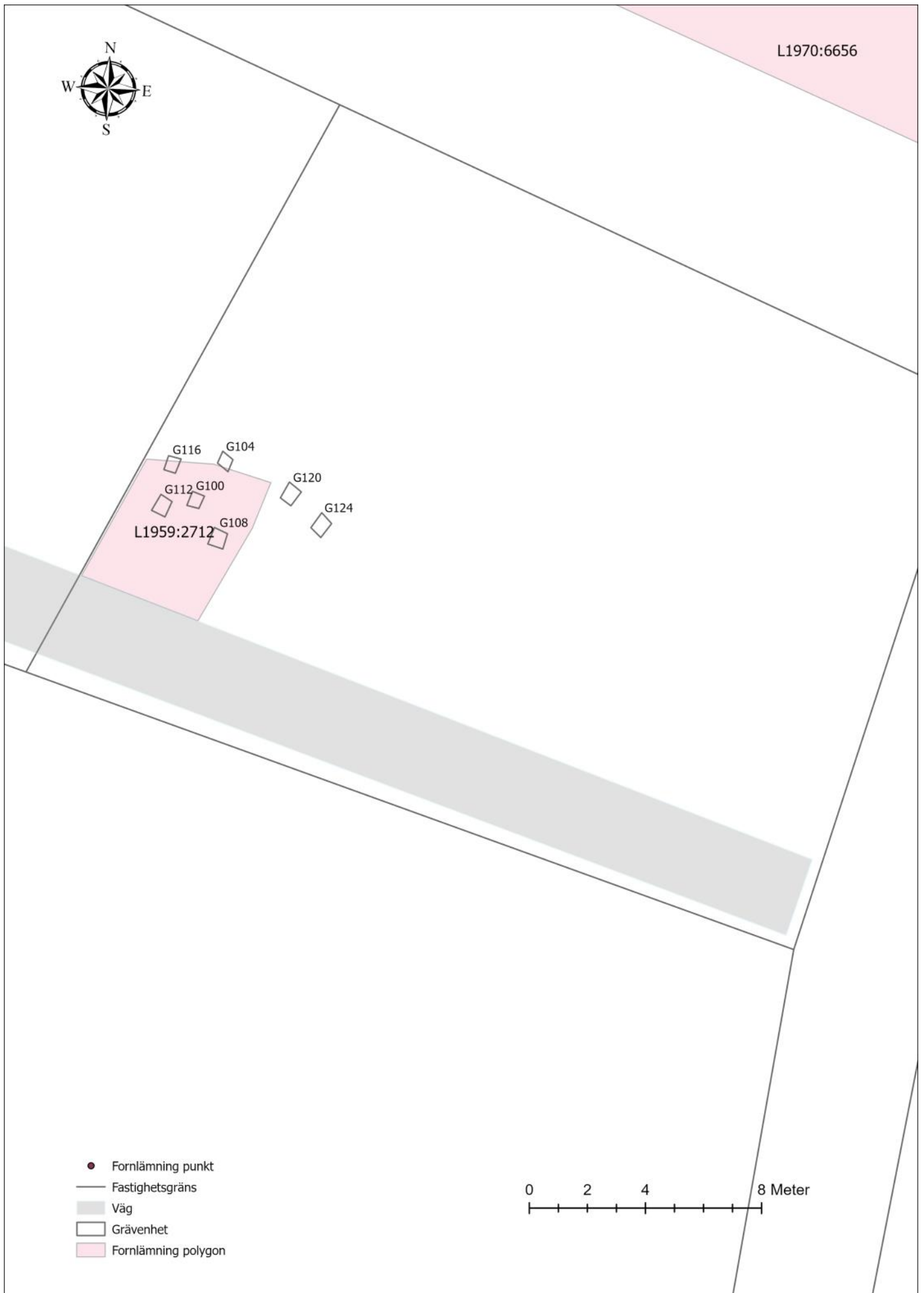
Slutsats och åtgärdsförslag

Undersökningen resulterade i enstaka flintavslag av mesolitisk karaktär vilka framkom i påförd matjord. Eftersom boplatzen tidigare sträckte sig västerut är det troligt att matjorden härrör från detta område.

Den aktuella boplatzen var strandbunden under tidigmesolitisk tid, omkring 9 700 före vår tideräkningens början, vilket överensstämmer med flintornas karaktär. Vid denna tid låg boplatzen vid östra kanten av en ö i en skärgårdsliknande miljö (se figur 5).

Med anledning av undersökningsresultatet anser Göta Arkeologi att den undersökta boplatzen L1959:2712 skall betraktas som undersökt och borttagen.

Undersökningen genomfördes enligt undersökningsplanen utan avvikelser.

Figur 4. Karta som visar grävda schakt inom den aktuella fornlämningen. Utdrag ur Esri kartmaterial.

Figur 5. Karta som visar havsnivån i det aktuella området för 11 700 år sedan. Här ser man att den aktuella boplatsen som är markerad med en pil ligger i ett sydläge vid östra delen av en ö.

- Fornlämning punkt
- Fornlämning polygon

0 1 000 2 000 4 000 Meter

Map data © OpenStreetMap contributors, Microsoft, Facebook, Inc. and its affiliates, Esri Community Maps contributors, Map layer by Esri

Referenser

Hellgren, M. 2022. Spår efter en tidigmesolitisk jaktstation. Arkeologisk delundersökning. L1959:2712, Lilleby 6:78, Björlanda socken, Göteborgs kommun. Göta Arkeologi rapport 2022:3.

Lazarides, A. 2017. Arkeologisk förundersökning inom RAÅ Björlanda 266:1, Lilleby 6:78, Björlanda socken, Göteborgs kommun, Västergötland. Västarvet kulturmiljö/Lödöse museum. Rapport 2017:8.

Websidor:

Kulturmiljöregistret (KMR). <https://app.raa.se/open/fornsok/>

Strandförskjutningsmodell, Statens geologiska undersökning (SGU). <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-strandforskjutningsmodell.html>

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsen diarienummer: 431-8715-2024

Göta Arkeologi projektnummer: 2411

Kommun: Göteborg

Socken: Björlanda

Fastighet: Lilleby 6:143

Lämningsnummer: L1959:2712

Fältarbete: 1 arbetsdag (2024-03-19)

Fältarbete personal: Mats Hellgren och Simon Karlsson

Bilagor

Bilaga 1. Grävnhetsbeskrivningar

Bilaga 2. Fyndlista

Bilagor

Bilaga 1 - Grävenhetsbeskrivningar

ID	Typ	Längd x Bredd (m)	Markslag	Genomgrävd jordtyp	Alvmaterial	Grävenhetens djup (m)	Beskrivning
G100	Handgrävd ruta	0,5x0,5	Öppen mark	Matjord	Berg	0,2-0,4	
G104	Handgrävd ruta	0,5x0,5	Öppen mark	Matjord	Berg	0,5	
G108	Handgrävd ruta	0,5x0,5	Öppen mark	Matjord	Berg	0,3	
G112	Handgrävd ruta	0,5x0,5	Öppen mark	Matjord	Berg	0,22-0,38	
G116	Handgrävd ruta	0,5x0,5	Öppen mark	Matjord	Berg	0,65	
G120	Handgrävd ruta	0,5x0,5	Öppen mark	Matjord	Sand	0,65	
G124	Handgrävd ruta	0,5x0,5	Öppen mark	Matjord		0,3	Ej grävd till botten. Förekomst av plast och tegel och två nedgrävda plaströr

Bilaga 2 - Fyndlista

Fyndnummer	Sakord	Sakord 2	Svallad	Patinerad	Material	Antal	Vikt g	Grävenhet	Lämningsnummer
1	avslag	retusch			flinta	1	17	G100	L1959:2712
2	avslag	bränd			flinta	2	1	G108	L1959:2712
3	avslag	retusch		vitpatinerad	flinta	1	1	G108	L1959:2712
4	avslag				flinta	5	1	G116	L1959:2712
5	avslag			vitpatinerad	flinta	1	1	G120	L1959:2712
6	avslag				flinta	2	3	G124	L1959:2712

GÖTA
ARKEOLOGI